

УДК 338:005.3

Тененський М. – ст. гр. СНм-61

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

БІЗНЕС-ПРОЦЕСИ: ЕВОЛЮЦІЯ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ ВПЛИВ НА ПІДПРИЄМСТВА

Науковий керівник: к. е. н., доц. Гарматій Н.

Tenenskyi M.

Ternopil Ivan Pu'uj National Technical University

BUSINESS PROCESSES: EVOLUTION AND ECONOMIC IMPACT ON ENTERPRISES

Scientific supervisor: Ph. D., Assoc. Prof. Harmatiy N.

Ключові слова: Бізнес процес, діяльність підприємств, еволюція процесів

Key words: business process, enterprise activities, process evolution

Бізнес-процесом прийнято називати будь-яку діяльність, яка має вхідний продукт, додає вартість до нього та забезпечує створення вихідного продукту для внутрішнього або зовнішнього споживача. Побуває думка, що бізнес-процеси – це відносно нова ідея, проте, насправді, вони існують вже досить давно. Так, історія бізнес-процесів налічує декілька століть. За цей час їх впровадження на підприємствах неодноразово відмітилось підвищенням ефективності та продуктивності, що призводить до зменшення витрат та збільшення прибутку.

В 1776 році відомий шотландський економіст Адам Сміт вперше запровадив використання бізнес-процесів на підприємстві, де вироблялися шпильки. Так, за його порадами, процес виготовлення було поділено на 18 окремих операцій із залученням відповідної кількості спеціалізованих працівників. Такий розподіл робіт дозволив значно підвищити загальну ефективність підприємства та призвів до збільшення продуктивності на неймовірних 24000%. Тобто, із впровадженням бізнес-процесу, робітники почали виготовляти в 240 разів більше шпильок [1].

Не можна не згадати ще один яскравий приклад успішної інтеграції бізнес-процесу в виробництво. Так, в 1907 році Генрі Форд вирішив, що замість того, щоб один працівник створював авто «Ford Model T» самостійно, усі ремісники були навчені виконувати одну з 84 простих та повторюваних робіт [2]. Таким чином було засновано одне з найефективніших конвеєрних виробництв автомобілів на той момент, а час збирання одного авто скоротився з 12 до 2.5 годин.

В якості більш сучасного прикладу можна навести компанію Toyota, яка впровадила систему бізнес-процесів під назвою Lean Manufacturing в своє виробництво. Це дозволило їй зменшити витрати на виготовлення продукції на 40% [3].

Так чи інакше, еволюція бізнес-процесів є безперервним процесом. Зі збільшенням розмірів та складності бізнесів ускладнювалися й відповідні процеси. Поява інтернету та розвиток ІТ індустрії, зміна поведінки споживачів та зрушення в світовій економіці також наклали свій відбиток на еволюцію бізнес-процесів [2]. Бізнес-процесам варто постійно проходити шлях від стабільності до вдосконалення та реінжинірингу. Підприємства, які зважають на ці обставини, здатні випереджувати своїх конкурентів, йдуть в ногу із сучасними світовими тенденціями, досягають

значущих покращень якості кінцевого продукту із зменшенням витрат на його виробництво. З цього випливає, що чим більшою є компанія чи підприємство, – тим більше їх функціонування та успіх на ринку залежать від використання оптимальних бізнес-процесів. При цьому їх важливість стає краще зрозумілою із тим фактом, що в розвинутих країнах до 90% приросту ВВП припадає на великі підприємства (такими вважають підприємства із понад 1000 робітників) [4].

Відповідно до вищенаведеної інформації, можна виокремити наступні фактори синергетичного впливу впровадження сучасних форм бізнес процесів на підприємствах:

- Зниження витрат: правильно сформовані бізнес-процеси дозволяють знизити витрати на виробництво, обслуговування та управління, що призводить до підвищення рентабельності підприємства.
- Підвищення продуктивності: оптимізовані бізнес-процеси забезпечують ефективне використання ресурсів усіх типів, що сприяє підвищенню продуктивності праці та виробництва.
- Підняття конкурентоспроможності: налагоджені бізнес-процеси дозволяють швидко реагувати на зміни ринку чи вподобань клієнтів, що полегшує впровадження нових продуктів та послуг [5].
- Аналіз та контроль виробництва: моніторинг бізнес-процесів дозволяє вчасно виявляти проблеми на підприємстві та проваджувати відповідні корективи.

В результаті проведеного дослідження можна стверджувати, що з розвитком технологій та зміною умов ринку бізнес-процеси не лише змінюються, але й набувають нові форми та стратегії впровадження. Дане явище прийнято вважати еволюцією бізнес процесів. Щодо синергетичного впливу бізнес-процесів у сучасних підприємствах та компаніях, то їх впровадження та правильне управління ними сприяє підвищенню ефективності підприємства, зниженню витрат та підвищенню конкурентоспроможності на ринку. Загалом, результати дослідження свідчать про важливість постійного аналізу та оптимізації бізнес-процесів для успішної фінансово-економічної діяльності підприємств у сучасних умовах.

Література:

1. History of Business Processes. URL: <https://checkify.com/blog/history-of-business-processes/>
2. Brandall B., Henshall A. The Complete Guide to Business Process Management. URL: https://www.academia.edu/35695393/The_Complete_Guide_to_Business_Process_Management
3. Wyatt F. J. (2018). A brief history of process management to the modern day. URL: <https://medium.com/business-process-management-software-comparisons/a-brief-history-of-process-management-to-the-modern-day-2f90d12d8e99>
4. Ковальов Є. В. (2009). Вплив малого, середнього і великого бізнесу на конкурентоспроможність економіки. С. 88-93. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/162893851.pdf>
5. Демиденко Д. (2017). Економічний зміст та необхідність бізнес-процесів у конкурентоспроможності підприємства. *Сучасні підходи до управління підприємством: збірник тез доповідей VIII Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 6 квіт. 2017 р.)*. С. 67. URL: <http://conf.management.fmm.kpi.ua/proc/article/view/101161>